

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/647/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

269/2013. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszosok**¹ 2012. július 31-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. szeptember 18-án – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) Az I. rendű panaszos 2012. július 31-én a Testület panaszbejelentő formanyomtatványát kitöltve, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, melyben az alábbiakat adta elő.

Az I. rendű panaszos a vele és nevelt fiával szemben 2012. július 25-én fogatosított rendőri intézkedést sérelmezi. Az intézkedés előzményeként leírta, hogy fia (a III. rendű panaszos) a lakóházuk körül a délutáni órákban „gyanús alakokat” vélt felfedezni, aminek okán rendőrségi bejelentést tett a gépjárművek beazonosítása érdekében. Már aludtak az I. és III. rendű panaszosok kisebb gyermekei (7 évesek), mikor házuknál rendőrfőőrök jelentek meg. A III. rendű panaszos a kapuhoz ment, ahol állítása szerint mesterlövészek és a Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban TEK) kommandósai körülvették a panaszosok ingatlanát, és őt, valamint az I. rendű panaszost „kiparancsolták”, majd megbilincseltek. A II. rendű panaszost és kisgyerekeit szintén kiszólitották, majd az épületben házkutatást fogatosítottak. Az intézkedés közben tájékoztatták az I. rendű panaszost, hogy annak oka egy előző napi bejelentés. Akkor a gázszolgáltató megbízásából eljáró személyek jártak a panaszosok házában, akik állításuk szerint őket éles fegyverrel fenyegették és zaklatták. Az I. rendű panaszos erre reagálva közölte, hogy idősebb fia air-soft sportklub tagja, és ebből kifolyólag fegyvere is van a játékhoz. Az intézkedő rendőröknek az I. rendű panaszos leírta, hogy az hol található a lakásban.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

Az I. rendű panaszos kifogásolja, hogy a bejelentést követően a fegyver valódiságáról, annak esetleges létezéséről, valamint a fegyverrel fenyegetésről és a bejelentés körülményeiről a rendőrök az intézkedést megelőzően nem kellően győződtek meg vagy tájékozódtak. Véleménye szerint a bejelentés alapjául szolgáló fénykép akár koholmány is lehetett volna. Az I. rendű panaszos beadványában hiányolta, hogy a rendőrök nem ellenőrizték életkörülményeit, előéletüket. Hozzátette, hogy velük nem él büntetett előéletű személy, de baráti körében sincsenek ilyen emberek. Fegyveres szolgálatot sem láttak el. Fia látható az interneten, amint sportjáték közben használja a kérdéses játékfegyvert.

Véleménye szerint a rendőri intézkedés túlzott volt, megalapozottsága kétes, és ezen felül őt életveszélybe hozta az intézkedés, mivel „rosszul reagálva” akár le is lőhették volna. Az intézkedés óta felesége nem alszik, a gyerekei kezelhetetlenek. Traumaként élte meg az egész család a történetet, és életük azóta teljesen felborult. A média által túlértékelt és eltorzított hírek következtében az I. rendű panaszos állásának elvesztésétől tart.

Végezetül beadványában kifogásolta, hogy okmányok, pénz és telefon nélkül egy sáros pizsamában tették ki a rendőrkapitányság elé az intézkedés befejeztével.

2) A Testület a panasz kézhezvételét követően, 2012. augusztus 3-án levélben fordult az I. rendű panaszoshoz, melyben felkérte panaszának aláírásával való megerősítésére, valamint beadványának kiegészítésére. Az I. rendű panaszos 2012. augusztus 16-án postára adott levelében válaszolt a Testület által feltett kérdésekre, és a panasz-kiegészítést aláírták a II. és III. rendű panaszosok is.

Házukhoz este fél kilenc – kilenc körül érkeztek a kommandósok. A panaszosok kifogásolták, hogy nem tájékoztatták őket jogaikról és az intézkedés okáról. A kisgyerekek zokogtak, féltek, nem értették, hogy mi történik velük, miközben a mesterlövészek a panaszosokra szegezték a fegyverüket. A kicsiknek azóta is minden éjszaka rémálmaik vannak, és minden nap szóbahozzák a történetet. Mivel a III. rendű panaszos diszlexiás és diszgráfiás, számára jogait fel kellett volna olvasni. Számukra nem ajánlották fel védőt, és lehetőséget sem biztosítottak nekik arra, hogy bárkit is értesítsenek. A II. rendű panaszost úgy tájékoztatták, hogy 1-2 óra időtartam előállításra számíthatnak. Ezzel ellentétben hajnali 4 órakor engedték őket szabadon vizes, sáros pizsamában. Ruházatuk azért volt olyan állapotban, mert amikor kivezényelték őket az utcára, akkor esett az eső, és az I. rendű panaszost ruházatának átvizsgálását megelőzően a földre lökték. A rendőrkapitányságra való beszállításukat megelőzően számukra nem biztosítottak lehetőséget arra, hogy átöltözzenek, irataikat vagy telefont magukhoz vegyenek.

A II. rendű panaszost ugyan visszavitték a házba, hogy jelen legyen a házkutatásnál, de addigra már mindent szétdobáltak a rendőrök a lakásban. A fehér ruhái, a kisgyerekek másnapra kikészített ruhái a földre voltak dobálva. A III. rendű panaszos szobája is szét volt túrva. A II. rendű panaszosnak megtiltották, hogy bármihez is nyúljon, ugyanakkor felszólították arra, hogy adja elő a fegyvert. Amíg ő a házban tartózkodott, nem tudott semmit a kisgyerekeiről. A rendőrök olyan tárgyakat is lefoglaltak, amik nem képezték feljelentés tárgyát. A panaszos és szomszédja kertjét letaposták, kutyáikat lefűjták annak ellenére, hogy az egyik díjnyertes példány. Számukra esélyt sem adtak, hogy önként előadják a játékfegyvert. Nem értették, milyen okból intézkednek náluk, mert először azt hitték, hogy a III. rendű panaszos aznapi bejelentésére jöttek ki hozzájuk a rendőrök.

A panaszosokat külön autóval vitték be a rendőrkapitányságra, kezük hátrabilincselte állapotban volt, miközben az autó 160-180 km/h sebességgel haladt, így kapaszkodni sem

tudtak. Másfél órán át tartották őket fogva a gépkocsiban, melyet orvosi vizsgálat követett. Ezt követően zárkába helyezték őket, és hajnali 02 óra 30 perckor került sor kihallgatásukra. Ekkor tudták csak meg, hogy miért is vitték őket be.

A beadvány végén megemlíti, hogy a rendőrséggel nekik soha semmilyen összetűzésük nem volt, és ők mindig törvényesen, a szabályok szerint éltek.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az M. városi Rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő r. őrgy. az alábbi tartalommal készítette el 2012. július 25-ei jelentését. Az I. rendű panaszos ellen azért indult eljárás, mert megalapozottan gyanúsítható volt azzal, hogy 2012. július 24-én 14 óra 10 perc és 14 óra 25 perc közötti időben a saját házában a kezében egy gépkarabélyt tartva halálosan megfenyegette egy gázszolgáltató cég két munkatársát (G. J. Cs. és P. I.), akik tartozás miatt a gázmérő órájának leszerelése céljából jelentek meg a panaszos lakásánál. A szerelés végeztével három alkalommal hívta fel a két szerelőt telefonon és őket életveszélyesen megfenyegette. Cselekményével a rendelkezésre álló adatok szerint életet vagy testi épséget sértő vagy veszélyeztető esemény bekövetkezésének látszatát keltve elkövetett zaklatás vétségét követte el.

A TEK bevonását az M. városi Rendőr-főkapitányság vezetőjének, valamint felderítő osztályvezető r. alezredesének utasítása alapján kérték a panaszosnál található fegyverre való tekintettel.

A jelentést készítő r. őrgy. telefonon beszélt O. J. feljelentővel, akitől elkérte G. J. Cs. és P. I. tanúk elérhetőségét. Ezt követően megkereste P. I.-t, aki a feljelentésben leírtakat az alábbiakkal egészítette ki, illetve pontosította. Kollégájával ellenőrzés, illetve kikötés miatt érkeztek a panaszosok lakásához. Miután őket az I. rendű panaszos beengedte, a kazánházban elkezdtek végezni a munkájukat. Amikor az I. rendű panaszosban tudatosult, hogy miért is érkeztek a gázszolgáltatótól házához, minden átmenet nélkül beszaladt a házba és egy Kalasnyikov gépkarabéllyal jött elő. A tanú elmondása szerint a panaszos biztos a fegyverben, mivel katona is volt és fegyveres testületnél is dolgozott. Szóváltás során „megdöglötök” kifejezést használt a tanúkkal szemben, illetve egy esetben a fegyvert rájuk is fogta. Azt nem látták, vagy hallották, hogy a panaszos csőre töltötte volna a fegyvert, és azt sem tudták, hogy biztosítva volt-e a fegyver. Mindkét szerelő nagyon megijedt a történetektől. A kazánházból telefonon hívták a főnöküket, O. J.-t [a feljelentőt], illetve próbálták megnyugtítani a panaszost. Munkájuk végeztével eljöttek. Később telefonon hívta őket egy idősebb férfi, aki többször életveszélyesen megfenyegette őket.

G. J. Cs. a kollégájával egyezően számolt be a történetekről.

A két tanúnak bemutatták az I. és III. rendű panaszos fényképét, akik egyértelműen az I. rendű panaszosban ismerték fel azt a személyt, aki őket Kalasnyikov gépkarabéllyal megfenyegette.

A jelentést készítő r. őrgy. a lakcímnnyilvántartóban ellenőrizte, hogy mely személyek vannak bejelentve a kérdéses címen. Az ellenőrzés alapján megállapította, hogy ott az I. és III. rendű panaszosok laknak hivatalosan.

A megtett intézkedésekről szüksézáván mindössze annyit rögzít a jelentés, hogy a TEK bevonásával elfogták nevezett személyeket, lakásukat átvizsgálták, majd házkutatást foganasítottak.

A jelentés tartalmazza a r. őrgy. által megtett adminisztratív lépéseket is (jelentési-, továbbítási kötelezettség teljesítése).

2) Az előző pontban részletesen ismertetett jelentést készítő r. őrgy. ugyanaznap kiegészítette jelentését O. J. feljelentő azon kijelentésével, hogy alkalmazottait a kifogásolt eseményeket követően megállították közúti járműellenőrzés céljából. G. J. Cs. és P. I. tanúk az akkor intézkedő rendőröknek is beszámoltak a történteokról.

3) Az I. rendű panaszos elfogásának végrehajtásáról és vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazásáról a TEK szolgálatában álló három rendőr (r. ftzls, r. szds. és r. tzls.) által készített, 2012. július 25-ei jelentés az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszossal szemben alkalmazott intézkedések a következők voltak. A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban Rtv.) 29. § (1) bekezdés I. fordulata alapján igazoltatták, 31. § (1) bekezdése, valamint 29. § (4) bekezdése alapján átvizsgálták, illetve 33. § (1) bekezdése alapján elfogták. A panaszos személyes szabadságának korlátozását és a kényszerítő eszközöket házáánál foganasították. Vele szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszerít, 48. § c) és d) pontja alapján pedig bilincselést alkalmaztak. Az irat szerint a kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztették a panaszost. Bilincset 2012. július 25-én 20 óra 45 perctől 21 óra 45 percig alkalmaztak a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 41. § (1) bekezdésének c) pontja szerint a panaszos kezeinek hátrabilincselésével. A rendőri intézkedés során orvosi ellátást igénylő sérülése nem keletkezett a panaszosnak. Az irat szerint a kényszerítő intézkedés és eszköz alkalmazása során anyagi kár sem keletkezett.

A jelentés szerint az I. rendű panaszos előállítása során hozzátartozója vagy képviselője kiértesítését nem kérte az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján.

A panaszos részére a személyi szabadságot korlátozó intézkedésről az értesítés az Rtv. 33. § (1) bekezdés b) c), d), és f) pontja, valamint a Szolgálati Szabályzat 28. § (2) és (3) bekezdése alapján megtörtént.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a következőképpen rögzíti a jelentés. A TEK az M. Városi Rendőrkapitányság felkérése alapján intézkedett, mivel az I. rendű panaszossal szemben lőfegyverrel visszaélés büntettének megalapozott gyanúja miatt folytatnak eljárást.

Az I. és III. rendű panaszosokat a bűncselekmény elkövetésének gyanúja alapján elfogták. A jelentés szerint a „célszemélyt felszólítottuk, amelynek eleget tett, így a házáának kapuja előtt, a járdán el lett fogva, majd megbilincselve, ezt követően ruházatának átvizsgálására is sor került”. A panaszos az intézkedés során ellenállást nem tanúsított, az intézkedés módja ellen panasszal nem élt. Míg a r. szds. végezte a felszólítást, a r. ftzls. és a r. tzls. megbilincseltek a

panaszost, és ruházatát átvizsgálták. Eközben egy másik rendőri állomány az épületet vizsgálták át és lezárták a területet.

22 óra 05 perckor az I. rendű panaszt orvosi vizsgálatnak vetették alá az M. városi Rendőrkapitányság előállító helyiségében. Ezt követően, 22 óra 10 perckor az intézkedő rendőrök sérülés- és panaszmentesen előállították a panaszt a rendőrkapitányság fogdjára.

A fenti feladatok végrehajtását követően a helyszínt átadták az M. városi Rendőrkapitányság hivatásos állományú tagjainak, akik házkutatást foganatosítottak és az elsődleges adatok alapján lefoglaltak 1 darab gépkarabélynak látszó airsoft fegyvert, valamint 1 db szekrénytáras airsoft pisztolyt.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a panaszos számára kiadták a tájékoztatót.

A panaszt 2012. július 26-án 01 óra 20 perckor bocsátották szabadon, mivel elfogásának oka megszűnt.

A jelentés végén a TEK osztályvezető r. fhdgy-a készített parancsnoki véleményt és kivizsgálást, megállapítva, hogy a panasszal szemben alkalmazott rendőri intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) A III. rendű panaszos elfogásának végrehajtásáról és vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített jelentés – pár részlet kivételével – szó szerint megegyezik az I. rendű panaszosnál részletezett jelentéssel. Az ő bilincselése 20 óra 40 perctől 22 óra 05 percig tartott, orvosi vizsgálatát 22 óra 10 perckor foganatosították, és az M. városi Rendőrkapitányság fogdjára 22 óra 15 perckor állították elő. A III. rendű panaszt 02 óra 10 perckor bocsátották szabadon.

5) Az M. városi Rendőrkapitányság 2012. július 25-én meghozott határozatával elrendelte az I. rendű panaszos házkutatását tekintettel arra, hogy gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos lakóhelyén engedély nélküli lőfegyvert tart. Vele szemben a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban Btk.) 263/A. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő engedély nélküli készítéssel, megszerzéssel, tartással, forgalomba hozattal elkövetett lőfegyverrel, lőszerral visszaélés büntetnének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás indult.

A házkutatást elrendelő határozatot a II. rendű panaszos írta alá, és úgy nyilatkozott, hogy panasszal nem él a határozattal szemben.

6) A házkutatásról készített jegyzőkönyv az alábbiakat tartalmazza. Foganatosításának időpontja tekintetében az irat 2012. július 25-én 21 óra 00 percet jelöl meg. Az eljárás során a nyomozó hatóság részéről három rendőr (r. fhdgy, r. tzls. és r. őrnagy) volt jelen, míg a panaszosok közül a II. rendű panaszos tartózkodott a lakásban. A II. rendű panaszos hatósági tanú alkalmazását nem indítványozta.

Az eljárás kezdetén a hatóság tagja közölte a nyomozási cselekmény célját, majd ezt követően felszólították a panaszt, hogy a keresett tárgyat adja elő. A panaszos a felszólításnak eleget téve megmutatta a hatóságnak a lakás emeleti szobájának ágyán található fegyverekben elhelyezett airsoft fegyvert, valamint ugyanezen helyiségben egy nagy méretű faládát,

amelyben airsoft kiegészítőket tárolnak. A II. rendű panaszos tagadta, hogy nála vétségből származó tárgyak lennének. Ezt követően a lakást, valamint az udvaron parkoló gépkocsit átkutatták, és a helyszínen lefoglaltak számos tárgyat (adóvevő készüléket, airsoft hajlított tárat, kézigránátnak látszó tárgyat, maroklófegyvernek látszó tárgyat a hozzá tartozó fém tárral, és airsoft lőszert), amelyekről fényképfelvételt is készítettek. A lefoglalt tárgyakat beszállították az M. városi Rendőrkapitányságra. A házkutatásról készített jegyzőkönyvet 22 órakor zárták le.

A II. rendű panaszos aláírásával megerősítve úgy nyilatkozott, hogy a házkutatás módja ellen ellenvetéssel nem él.

7) A III. rendű panaszos előállításáról készített igazoláson szerepel, hogy őt 20 óra 55 perckor állították elő M. város Rendőrkapitányságára, és másnap hajnali 02 óra 10 perckor szabadították.

8) A III. rendű panaszos előállítása során jegyzőkönyv készült a letéti tárgyakról, amelyek közt szerepel egy darab mobiltelefon annak alkatrészeivel (SIM-kártya, akkumulátor, micro SD kártya), valamint egy dzseki és egy nadrágmadzag. Az irat felső sarkára kézzel rávezették, hogy a panaszost 22 óra 15 perckor fogadták be.

9) 2012. július 31-ei dátumozással készült a TEK részére megküldött megkeresés, amelyben az M. városi Rendőrkapitányság felkérte a TEK-et arra, hogy az I. és III. rendű panaszosok 2012. július 25-ei elfogásában, előállításában, valamint házkutatásban segítsék munkájukat, mivel „az intézkedések biztonságos foganatosítása különös szakértelemmel rendelkező rendőri egységek igénybevétele” tették szükségessé. Az irat végén szerepel, hogy az írásbeli felkérést a TEK részére annak szóbeli változatát követően küldték meg, tekintettel arra, hogy „a késedelem indokolatlan veszéllyel járt volna”.

10) A rendőrség megküldte a Testület részére a III. rendű panaszosnak a nyomozó hatóság intézkedése ellen bejelentett panasz elbírálásáról készített, 2012. október 15-ei határozatát. Az M. Városi Ügyészség a panaszt elkesettség, valamint kizártság miatt elutasította.

11) Az M. városi Rendőrkapitányság vezetője a Testület megkeresésre és feltett kérdéseire 2013. január 3-ai levelében válaszolt.

Az I. és III. rendű panaszosokkal szemben személy elleni erőszakos cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás. Az eljárás megindítására okot adó eseményeket a levél a korábbiakban ismertetettekkel egyezően rögzíti.

A III. rendű panaszos által a vele szembeni intézkedés előtt tett bejelentésével kapcsolatban a rendőri szerv a panaszos gyanúsított kihallgatása alkalmával elmondottak alapján arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos telefonon kívánt bejelentést tenni az E. városi Rendőrőrsön, ott azonban azt a felvilágosítást kapta, hogy feljelentését megteheti a rendőrhataloságnál. Mivel a panaszos abban az időpontban nem ért rá, csak 2012. július 26-án tette meg a szabálysértési feljelentést az E. városi Rendőrőrsön. Tekintettel arra, hogy a rendőrsőrsön beérkező hívásokat nem rögzítenek, így a panaszos telefonos bejelentéséről a rendőri szervnek nem áll módjában felvételt megküldeni.

Az M. városi Rendőrkapitány beszámolt arról is, hogy a rendőri erők 2012. július 25-én 20 óra és 20 óra 35 perc körüli időpontban érkeztek ki a helyszínre. Pontos létszámot nem tudott közölni, de leírta, hogy a helyszínre vonult az M. városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályvezető-helyettese, a forrónyomos parancsnok, a forrónyomos csoport 5 tagja, valamint a TEK munkatársai, akiknek a létszámáról nem állt a kapitányságvezető rendelkezésére adat.

A II. rendű panaszossal kapcsolatban a r. alezredes közölte, hogy vele szemben csak igazoltatást foganatosítottak a rendőrök. Ezen felül a panaszos mindvégig jelen volt a házkutatás során, mellyel szemben panaszt nem terjesztett elő. Mindeközben a panaszos két kiskorú gyermeke az édesanyjuk tudtával a rendőr-kollégák felügyelete alatt egy rendőrségi szolgálati gépjárműben tartózkodtak. Az autó a házhoz közel parkolt, de onnan nem volt rálátásuk a házra és a rendőrség intézkedéseire annak érdekében, hogy a házkutatás ne zaklassa fel a gyermekeket.

Az előállítás során végzett eljárási cselekmények tekintetében a rendőri szerv úgy nyilatkozott, hogy az I. rendű panaszost 2012. július 26-án 01 óra 18 perckor, a III. rendű panaszost pedig 02 óra 29 perctől a Btk. 176/A. § (2) bekezdés b) pontjába ütköző és a (2) bekezdése szerint minősülő személy elleni, erőszakos cselekménnyel fenyegetve elkövetett zaklatás vétségének megalapozott gyanúja miatt gyanúsítottként hallgatták ki. A gyanúsítás ellen az érintettek nem éltek panasszal. A helyszínen feltalált fegyvernek látszó tárgy vonatkozásában felmerült a löfegyverrel visszaélés büntettének gyanúja is, ezért a rendőri szerv igazságügyi fegyverszakértőt rendelt ki. A szakértő megállapította, hogy a lefoglalt fegyver nem minősül löfegyvernek.

Végezetül hozzátette a kapitányságvezető, hogy a III. rendű panaszos letétben elhelyezett tárgyai között egy mobiltelefon is volt, így szabadon bocsátását és az épület elhagyását követően lehetősége volt hozzátartozóinak értesítésére.

12) A Terrorelhárítási Központ hivatalvezetője 2013. július 23-ai levelében válaszolta meg a Testület által a későbbiekben feltett kérdéseket. Beszámolt arról, hogy a nagy létszámú rendőri jelenlétet azért ítélték szükségyszerűnek, mivel információik szerint két, fegyverrel rendelkező személy elfogására kaptak utasítást. Ennek következtében az intézkedéssel érintett környéket is le kellett zárniuk, mivel megvolt annak az esélye, hogy az ott esetlegesen tartózkodóknak élete, vagy testi épsége veszélybe kerülhet. Összefoglalva, az intézkedés biztonságos és szakszerű végrehajtása, valamint a házkutatás biztosítása indokoltá tette a nagy létszámú rendőri jelenlétet.

Azon kérdésre, hogy mi tette szükségessé az intézkedésnek a késő esti órákban való foganatosítását, a TEK hivatalvezetője a következőket reagálta. Az intézkedésükre történő felkérésben szerepelt, hogy a késedelem „indokolatlan veszéllyel járt volna”, így a helyszín felderítését, valamint a szükséges rendőri erő helyszínre érkezését követően haladéktalanul megkezdték az intézkedés foganatosítását. Ezen felül a kérdéses időpontban a felkérésben megjelölt két személy azonos helyszínen tartózkodott, ezáltal az intézkedést velük szemben egy időben és biztonságosan tudták végrehajtani.

A Testület azon kérdésére, hogy megfelel-e a valóságnak az I. rendű panaszos azon állítása, hogy a kikerülő rendőrök rájuk szegezték a fegyverüket, a TEK az alábbi választ adta. Értelmezésük szerint az Rtv. 51. § (1) bekezdés b) és d) pontjai alapján a panaszosokkal szemben „a löfegyverhasználat esetei is fennállhattak volna, az erre való készenállás pedig indokoltá tette a fegyverek ilyen jellegű felhasználását”.

A panaszosok bilincselésével kapcsolatosan a hivatalvezető felhívta a Testület figyelmét arra, hogy annak alkalmazása során a TEK a kiskorú személyek érdekeire is tekintettel volt azzal, hogy nem a szemük láttára hajtották végre a kényszerintézkedést.

Videofelvételt a Testület kérése ellenére nem tudtak biztosítani, tekintettel arra, hogy az Rtv. 42. § (7) bekezdés a) pontja értelmében azt megsemmisítették.

13) A Testület a TEK-nek megküldött megkeresésében a házkutatás körülményeire is rákérdezett, különösen arra, hogy biztosítottak-e lehetőséget a II. rendű panaszosnak arra, hogy önként előadja a játékfegyvert. A TEK egyik műveleti osztályának 2013. július 15-ei jelentés-kiegészítésében tért ki erre a kérdésre. A felkérő szervtől kapott információ szerint az elfogott személyek egy AK 47-es gépkarabéllyal fenyegették meg a két sértettet életveszélyesen, ezért is kérték a TEK közreműködését az intézkedés foganatosításához épületátvizsgálás, valamint területlezáras céljából. Feladatuk arra irányult, hogy szavatolják a házkutatás zavartalan és biztonságos végrehajtását. Ilyen esetekben a lakást annak céljából vizsgálják át, hogy ott esetlegesen megbújó személyt felleljenek. Az átvizsgálás során ezért minden olyan helyet, ahol személy elbújhat, ellenőriznek (pl. ágyneműtartó, szekrény, bútorok mögötti terület). Ilyenkor pedig előfordulhat kisebb felfordulás okozása, azonban indokolatlan rendetlenséget nem tesznek. Bizonyítási eszközt ugyanakkor nem keresnek, az a felkérő szerv feladata.

14) A TEK egyik műveleti osztályának igazgatója a Testület megkeresésére további adatokat közölt a kérdéses intézkedésről 2013. július 16-ai kiegészítő jelentésében. A művelet foganatosításában a TEK két műveleti osztálya működött közre az M. városi Rendőrkapitányság felkérése alapján. A jelentést készítő műveleti igazgató osztálya aznap a délutáni órákban kaptak jelzést az M. városi Rendőrkapitányságtól, melyet követően a helyszínt bejárták, valamint bevárták a B. városi egység megérkezését. 20 óra 40 perckor jelent meg a helyszínen 10 fővel, egy dokumentálóval és egy elfogó kutyával.

A területlezárást követően felszólították az I. és III. rendű panaszosokat az épület elhagyására, majd „kimozgatás taktikai eljárás módszerével” elfogták őket. Az I. rendű panaszos azon állítását, hogy a rendőrök rájuk szegezték a fegyverüket, az osztályvezető elismerte. A TEK taktikai eljárási módszerében meghatározottak alapján – tekintettel arra, hogy elsődleges adatai alapján a panaszosoknál éles lőfegyver volt – volt kénytelen eljárni. Először a III. rendű, majd az I. rendű panaszossal szemben intézkedtek akképpen, hogy a ház előtti útszakaszon a kapu előtti járdán testi kényszer alkalmazva a földön megbilincselték őket, majd ruházatukat átvizsgálták. Az elfogás során a panaszosok a rendőri előadás szerint sem tanúsítottak ellenállást. Testi kényszer velük szemben bilincselésük során alkalmaztak, „mely konkrétan a személyek megfogását jelentette”, az osztályvezető elmondása szerint „konkrét ellenszegülés nem volt, így ilyen tekintetben testi kényszer nem alkalmaztunk”. A panaszosok bilincselésének oka előadása szerint a bűncselekmény tárgyi súlya volt, mivel akkor még éles lőfegyver birtoklásáról volt tudomásuk, valamint szökésük megakadályozása. Hivatkozott a rendőrség Szabályzatára, melynek 41. § (6) bekezdése szerint „[a] bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől (...).”

Ezen túlmenően idézte a Szabályzat 41. § (7) bekezdését is, melynek értelmében: „[a] rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva

megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi”.

A panaszosokkal szemben 20 óra 40 perctől 22 óra 05 percig alkalmaztak bilincset, beszállításukat követően a fogdába történő elhelyezéskor azokat levették, így indokolatlanul véleménye szerint nem volt rajtuk bilincs.

A TEK felszólítására a lakásból a II. rendű panaszos, valamint két kiskorú gyermeke is kijött. Velük szemben konkrét rendőri intézkedést nem foganatosítottak. Őket mindössze azért szólították fel a házból történő távozásra, hogy a két kisgyermek ne ijedjen meg a ház biztonsági átvizsgálása során. Őket egy fűtött rendőrautóba ültették be az épületátvizsgálás idejére, melyben civil ruhás „tárgyaló kollégák” tartózkodtak. Az osztályvezető információi szerint a kiskorúak nem lettek elválasztva anyjuktól, azonban előadta, hogy erről érdemben a helyszínen tartózkodó „tárgyalók” tudnának nyilatkozni.

A ház átvizsgálását a két TEK-es műveleti osztály közösen foganatosította, melynek során más személyt nem találtak a lakásban. Felesleges, indokolatlan rongálást nem követtek el, tárgyakat és ruhákat nem dobáltak szét. A feladat végrehajtását követően a helyszínt a TEK átadta az M. városi Rendőrkapitányság állományának a házkutatás foganatosítása céljából, melynek során lefoglaltak egy AK 74 gépkarabélynak látszó airsoft pisztolyt, valamint egy szekrénytáras airsoft pisztolyt.

Az I. és III. rendű panaszosokat tájékoztatták arról, hogy előállítják őket az M. városi Rendőrkapitányságra bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt, valamint arról, hogy az ügy további részleteiről a „bűnügyes kollégák” fogják őket tájékoztatni. Az előállítás várható időtartamáról nem tudtak nekik információt adni, mindössze annyit, hogy az maximálisan 8 óra időtartamú lehet, melyet az ügyeletes parancsnok indokolt esetben 4 órával hosszabbíthat meg. Az osztályvezető csoportjának azonban nem volt információja sem arról, hogy tervezték-e későbbi őrizetbe vételüket, sem arról, hogy indítványozzák-e a panaszosok előzetes letartóztatásba helyezését. Tájékoztatták őket a panasztételi jogukról is. A két panaszos az osztályvezető tájékoztatása szerint hiányos, lenge öltözetben jöttek ki a lakásból, azonban a hűvös időjárásra való tekintettel az intézkedés során a fűtött szolgálati autóba ültették őket, és számukra plédet biztosítottak amíg a családtagok ki nem vittek nekik további ruhákat.

A panaszosok iratai és mobiltelefonjai az osztályvezető adatai szerint náluk voltak, amit bizonyít az előállítás során készített letéti jegyzőkönyv.

Beszállításuk során a szolgálati gépjárművek a KRESZ szabályai szerint és a sebességhatárok betartásával közlekedtek, megkülönböztető hang és fényjelzés használata nélkül. A panaszosok azon állítását, hogy 160-180 km/h sebességgel haladtak volna, tagadta.

A panaszosok azt is kifogásolták, hogy orvosi vizsgálatuk előtt másfél órát voltak kénytelenek várakozni a szolgálati gépjárműben. Az osztályvezető ugyanakkor cáfolja a fenti állítást, előadása szerint a várakozás körülbelül 45 perc volt, melyet a ház biztonsági átvizsgálása és a házkutatás előzött meg. Az I. és III. rendű panaszos orvosi vizsgálata iránt ezt követően intézkedtek, melyet 22 óra 10 perckor foganatosítottak az M. városi Rendőrkapitányság előállító helyiségében. 22 óra 15 perckor a TEK a panaszosokat sérülés- és panaszmentesen előállították az M. városi Rendőrkapitányság fogdájánál.

Az osztályvezető állítása szerint anyagi, vagyoni kár nem keletkezett, könnyfakasztó sprayt vagy más vegyi eszközt nem alkalmaztak sem emberrel, sem háziállattal szemben. A panaszosok azon kifogása kapcsán, hogy a kertet szándékosan letaposták volna, az osztályvezető határozottan cáfolta, mivel előadása szerint a kollégái mindössze a zárás végrehajtása során haladtak végig az udvar területén.

15) A TEK egyik intézkedést foganatosító művelési osztálya által összefoglaló jelentés is készült a panaszosok elfogásának végrehajtásáról, illetve a velük szembeni kényszerintézkedés alkalmazásáról, mely a történeteket az előző pontban már kifejtettekkel egyezően rögzíti, és többletinformációt nem tartalmaz.

16) A TEK másik, a rendőri intézkedésekben szintén résztvevő művelési osztályának vezetője 2012. július 25-én készítette el jelentését. Aznap 17 óra 20 perckor kapták az utasítást, hogy vonuljanak ki a TEK miskolci kirendeltségéhez annak érdekében, hogy közreműködjenek a panaszosok elfogásában. A felkérésre hat szolgálati gépjárművel és összesen 15 fővel érkeztek a helyszínre. A TEK másik művelési osztály állományának bevonásával megtörtént az eligazítás. A bent lakó személyek többszöri felszólításra – miközben a szolgálati járműveken a megkülönböztető kék fényjelzés működött – előjöttek. Kérdésre elmondták, hogy a lakásban egy gépkarabélynak látszó airsoft fegyver van.

17) A Testület rendelkezésére áll két formanyomtatvány, rajta a TEK Készenléti Mentő Osztály fejléccel, mely egy kitöltendő nyilatkozatot tartalmaz arról, hogy a TEK által foganatosított rendőri intézkedés kapcsán az érintettnek keletkezett-e egészségügyi panasz vagy sérülése. Az I. és III. rendű panaszosokkal kitöltetett nyomtatványon az szerepel, hogy sérülésük, illetve panaszuk nem keletkezett, melyet aláírásukkal igazoltak.

18) A TEK Tárgyaló Osztályának két kiemelt főreferense 2013. július 22-én egészítette ki jelentésével a rendőrségi dokumentációt. Feladatuk abból állt, hogy az intézkedésben nem érintettek traumatizálását elkerüljék óvó- és védőintézkedéseikkel.

A konkrét esetben a II. rendű panaszost, valamint két gyermekkorú fiát a házból egy művelési munkatárs átkísérte a szolgálati gépkocsinhoz, melybe a késői óra, valamint az esős időjárás miatt beültették őket. A II. rendű panaszost tájékoztatták arról, hogy rendőri intézkedés van folyamatban, és arra kérték őt, hogy amíg az, valamint a házkutatás nyomozati cselekmény végrehajtása be nem fejeződik, addig gyermekeivel együtt maradjon a gépkocsiban. Ezen kérésüknek a II. rendű panaszos eleget tett. A két tárgyaló rendőr jelentésükben úgy nyilatkoztak, hogy a megrémült gyermekek figyelmét elterelték, azt folyamatosan lekötötték azáltal, hogy „empátiás, célzott módszerekkel történő krízisintervenciós beszélgetésbe” vonták őket be, és mind őket, mind a II. rendű panaszos megnyugtatták. Velük az intézkedések lefolytatásáig biztonságos helyen tartózkodtak, komfortos körülményeket teremtve számukra. A gyermekek oldódása megtörtént, a II. rendű panaszossal folyamatosan kontaktusban voltak, ezért bennük „szorongásos élménymaradványok nem keletkeztek”. Hozzáadták, hogy „az anya emocionális biztonságot nyújtó attitűdje mindvégig elérhető volt a gyermekek számára”. A jelentésben szerepel az is, hogy minden esetben takaróval, étellel-ítallal, és amennyiben szükséges, egészségügyi ellátással is rendelkeznek. A tárgyaló rendőrök határozottan cáfolták jelentésükben, hogy a gyermekeket elválasztották volna édesanyjuktól, állításuk szerint a II. rendű panaszos mindvégig a gyermekeivel tartózkodott. Őket a házkutatás nyomozati cselekményének befejezését követően, a műveléti irányító engedélyére kísérték vissza ingatlanuk bejáratához.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., valamint Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) releváns rendelkezéseire – a panaszos kifogásai alapján az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmekre terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) Sérelemként fogalmazták meg a panaszosok, hogy számukra nem ajánlottak fel védőt.

Jelen esetben a panaszos a büntetőeljárás körébe tartozó mulasztást sérelmezett, amelynek megítélésére a Testületnek -- fő szabály szerint -- nincs hatásköre. A rendőrség büntetőeljárási tevékenységét a Testület -- az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján -- csak olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján speciális jogorvoslat nem áll a rendelkezésére.

A Be. 5. §-a biztosítja a terhelt védelemhez való jogát. A 48. § (1) bekezdése értelmében „[a] bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság védőt rendel ki, ha a védelem kötelező, és a terheltnek nincs meghatalmazott védője.” Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése szerint „[a] bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság akkor is védőt rendel ki, ha a védelem nem kötelező, de a terhelt védő kirendelését azért kéri, mert a jövedelmi viszonyai miatt nem tud a védelméről gondoskodni”. A fenti kirendelés elmulasztásával szemben a panaszosok a Be. 196. §-a alapján élhetnek panasszal.

b) Kifogásolták, hogy nem biztosítottak számukra lehetőséget arra, hogy a házkutatás megkezdése előtt az airsoft fegyvert önként előadják.

A Be. 149. § (4) bekezdése biztosítja a házkutatással érintett személynek, hogy „ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, (...) megtalálására irányul – fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő (...). Ha az érintett

a felszólításra a keresett dolgot előadja, (...) a házkutatás nem folytatható, kivéve, ha gyanú merül fel arra, hogy a házkutatás során más bizonyítási eszköz, elkobozható vagy vagyone elkobzás alá eső dolog is fellelhető”.

A panaszosok a fentiekben leírtakkal egyezően ez esetben is élhettek volna a Be. 196. §-ában biztosított panasztétel lehetőségével, azonban a Testület rendelkezésére bocsátott jegyzőkönyvből is kitűnik, hogy a II. rendű panaszos a házkutatás módja ellen „ellenvetéssel” nem kívánt élni. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a házkutatásról készített jegyzőkönyv szerint felszólították a panaszost a keresett tárgy előadására, melynek a panaszos eleget is tett.

c) Beadványukban a panaszosok azt is kifogásolták, hogy a házkutatást foganatosító rendőrök olyan tárgyakat is lefoglaltak, amelyek nem képezték feljelentés tárgyát.

A házkutatásról készített jegyzőkönyv szerint a helyszínen lefoglaltak egy adóvevő készüléket, egy airsoft hajlított tárat, egy kézigránátnak látszó tárgyat, egy maroklófegyvernek látszó tárgyat a hozzá tartozó fém tárral, valamint airsoft löszert.

A Be. 151. § (2) bekezdése lehetőséget biztosít a nyomozó hatóságnak arra, hogy lefoglaljon minden dolgot, „amely

a) bizonyítási eszköz,

b) a törvény értelmében elkobozható vagy amelyre vagyone elkobzás rendelhető el”.

A fentiekből következik, hogy nem csak azon tárgyak foglalhatóak le, melyek feljelentés tárgyát képezték. Amennyiben a panaszosok a lefoglalást ennek ellenére sérelmesnek tartják, ellene a Be. 196. §-a szerinti panasszal élhettek volna a törvényes határidőn belül.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a nyomozó hatóság intézkedésének, vagy annak elmulasztásával szemben a panaszosok a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhetnek, illetve élhettek volna, a Testület hatáskörének hiányát állapította meg.

A fenti panaszokon kívül a Testület a panaszbeadvány összes többi elemét vizsgálata tárgyává tette. Tekintettel arra, hogy bizonyos panaszok az összes panaszos vonatkozásában fogalmazódtak meg, míg számos egyéb panasz külön-külön érintette a panaszosokat, a Testület ezeket külön vizsgálja.

A)

A Testület elsőként az összes panaszost érintő sérelmeket vonta vizsgálata alá.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosok Alaptörvény II. cikkében biztosított emberi méltósághoz fűződő jogból levezethető testi integritáshoz fűződő jogát, XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy a panaszosokkal szemben foganatosított intézkedés összességében megfelelt-e az arányosság követelményének.

A panaszosok beadványukban sérelmezték, hogy a rendőri intézkedés egésze eltúlzott volt velük szemben. Törvénytisztelő állampolgárok lévén a rendőrséggel nekik soha semmilyen összetűzésük nem volt. Rendezett körülmények között éltek, és sem közülük, sem baráti körükből senki nem büntetett előéletű. A rendőrök a bejelentést követően nem tájékoztak a fegyver valódiságáról, annak létezéséről, vagy a bejelentés körülményeiről. Az intézkedés óta a II. rendű panaszos nem alszik, a hétéves kisgyerekek kezelhetetlenek és minden este rémálmaik vannak. Az egész család élete felborult, a történeteket traumaként élték meg. A rendőri intézkedést a média felfújta és eltorzította, melynek következtében az I. rendű panaszos állásának elvesztésétől tart.

A rendőrségi iratokból az alábbiakat lehetett megállapítani.

M. város Rendőrkapitányságára 2012. július 24-én arról érkezett bejelentés, hogy egy gázszolgáltató képviselőit – akik a gázmérő órájának leszerelése céljából jelentek meg a helyszínen – egy AK-47 gépkarabélynak látszó tárggyal életveszélyesen megfenyegettek, majd ezt követően további három alkalommal telefonon is megismétlődött az életveszélyes fenyegetés. Az M. városi Rendőrkapitányság a panaszosokkal szembeni intézkedés biztonságos foganatosítása érdekében élt megkereséssel a TEK felé, hogy a tervezett intézkedéseket különös szakértelemmel rendelkező rendőri egységek hajtsák végre. A TEK Hivatalának vezetője úgy nyilatkozott, hogy ekkora rendőri erőre azért volt szükség, mivel két, fegyverrel rendelkező személy elfogásáról volt szó, melynek következtében mások életének és testi épségének védelme érdekében a környéket is le kellett zárniuk. Az intézkedés biztonságos és szakszerű végrehajtása ezáltal, figyelemmel a házkutatás biztosítására is, megkívánta a nagyobb rendőri jelenlétet. Tekintettel arra, hogy a késedelem indokolatlan veszéllyel járt volna, az intézkedést a lehető leghamarabb foganatosították.

A helyszínre 2012. július 25-én az esti órákban, valamikor este 20 óra után értek ki a rendőri erők. A rendelkezésre álló dokumentumok a pontos időpont tekintetében kis mértékben eltérnek. Az M. városi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályától három fő volt jelen a házkutatás foganatosítása érdekében. Az M. városi Rendőrkapitány tájékoztatása szerint a rendőrkapitányságtól a helyszínre vonult a bűnügyi osztályvezető-helyettes, a forrányomos parancsnok, valamint a forrányomos csoport 5 tagja, összesen tehát 7 fő. A TEK három különböző osztályától is érkeztek a helyszínre rendőrök. Az egyik osztály 15 fővel területzárási és épületátvizsgálási feladatokat látott el, valamint biztosították a házkutatást. A TEK másik osztálya 11 fővel (köztük egy dokumentálóval), valamint egy elfogó kutyával jelent meg, ők foganatosították a panaszosok elfogását, ruházatátvizsgálását, valamint előállítását. Végezetül két fő jelent meg a TEK Tárgyaló Osztályától az intézkedésben nem érintett személyek támogatása érdekében. Összességében tehát egy 35 fős rendőri erő érkezett a helyszínre annak érdekében, hogy az I. és III. rendű panaszosokat elfogják, előállítsák, valamint házkutatást foganatosítsanak.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”.

A rendelkezésre álló adatok szerint az intézkedő rendőrök azért vonultak ki a helyszínre és vonták intézkedés alá a panaszosokat, mert az M. városi Rendőrkapitányságra arról érkezett bejelentés, hogy két embert egy AK-47 gépkarabélynak látszó tárggyal életveszélyesen megfenyegettek egy magánháznál.

A Testület megállapítja, hogy a bejelentés tartalmára tekintettel mind a közrend, mind a közbiztonság védelme érdekében a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett.

Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelem okozásával járjon. Az Rtv. 15. §-ában rögzített követelmény értelmében továbbá a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

A Testület álláspontjának kialakításakor az alábbiakra volt figyelemmel. Általános jelleggel rögzíthető, hogy a rendőri intézkedések bizonyos fokú kellemetlenséggel járnak az intézkedés alá vont személy számára. Egy alapvetően jogszerű rendőri intézkedés is sértheti azonban az alapvető jogokat, amennyiben az az arányosság követelményének nem felel meg. A konkrét események kapcsán a Testület megállapítja, hogy a bejelentés a rendőrség részéről kétségtelenül egy határozott fellépést igényelt az emberi élet védelme érdekében, tekintettel arra, hogy a rendőrség rendelkezésére bocsátott információk szerint feltételezhető volt, hogy a panaszosoknál lőfegyver van, mellyel megfenyegettek két személyt akik otthonuknál megjelentek. Indokoltnak tekinthető, hogy az intézkedést fogantatosító rendőrök ilyen helyzetekben megfelelő létszámot- és tüzerőfölényt biztosítsanak, valamint speciális feladatot ellátó szakemberek – jelen esetben mesterlövészek, illetve tárgyaló személyzet – is megjelenjenek a helyszínen.

A fentiek ellenére a Testület megítélése szerint a konkrét esetben a kivonuló rendőri erő, összesen 35 fő, eltúlzott volt több okból kifolyólag. Egyrészt fontos kiemelni, hogy mindössze két személy elfogása felől kellett intézkedni. Másrészt a bejelentés szerint az életveszélyes fenyegetés a panaszosok saját tulajdonát képező ingatlanjánál hangzott el, nem közterületen, ahol a vitában közvetlenül részt nem vevő személyek is veszélyben lehettek volna. Ráadásul a sérelmezett események már az intézkedés fogantatosítását megelőző napon megtörténtek úgy, hogy a megfenyegetett személyek már nem tartózkodtak a panaszosok házában. A fentiek következtében közvetlen életveszélynek ők nem voltak kitéve.

Bár az intézkedés által okozott trauma feldolgozására a helyszínre érkezett két tárgyaló rendőr, akik állították, hogy sikeres beavatkozásuk következtében a gyermekekben nem alakulhatott ki szorongás, ez a vélemény ugyanakkor nem zárja ki azon panaszosi állítást, hogy az eltúlzott méretű rendőri akció traumát okozott az egész család számára.

Az aránytalanul nagy, a panaszosok számára megfélemlítő rendőri jelenlét következtében a Testület megállapítja a panaszosok tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.

2) A panaszosok azt is kifogásolták, hogy a rendőri akció során indokolatlanul nagy felfordulást okoztak házukban. Állításuk szerint mindent szétdobáltak a lakásban, a kisgyerekek ruháit a padlóra dobták, kertjüket letaposták és kutyáikat lefűjték.

A Be. 158. § (1) bekezdése értelmében a házkutatás során kerülni kell a szükségtelen károkozást. Ezen előírás értelmében a rendőr az intézkedés végrehajtásának módját úgy

köteles megválasztani, hogy azzal a panaszos jogait – jelen esetben tulajdonhoz való jogát – a legszükségesebb mértékben korlátozza. A Testület hivatkozik ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésére is, melynek értelmében „a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja”.

Az épület-biztosításban közreműködő TEK műveleti osztálya jelentés-kiegészítésében úgy nyilatkozott, hogy kisebb felfordulást ugyan okozhattak, azonban indokolatlan rendetlenséget nem tettek. Anyagi kárt nem okoztak, könnyfakasztó sprayt vagy más vegyi eszközt pedig nem alkalmaztak sem emberrel, sem állattal szemben. A kert szándékos letaposását is tagadta a TEK osztályvezetője kiegészítő jelentésében.

A Testület álláspontjának kialakításakor figyelemmel volt arra, hogy házkutatás, illetve annak biztosítása szükségszerűen együtt járt az ingatlan rendjének bizonyos fokú megbontásával. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszosi és a rendőri állítások egyeznek a tekintetben, hogy tárgyakat nem törtek össze vagy tettek működésképtelenné, a panaszosok által sérelmezett kellemetlenségeket a Testület nem minősítette olyan fokúnak, amelyek a panaszosok tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezné.

3) Az I. rendű panaszos első panaszbeadványában fogalmazta meg azon panaszát, hogy „mesterlövészek” rájuk fegyvert fogtak, ami szerinte életveszélyes volt, tekintettel arra, hogy arra rosszul reagálva őket le is lőhették volna.

Az Rtv. 22. §-ának felhatalmazása értelmében „a rendőr szolgálati fegyver viselésére jogosult. A szolgálati fegyver viselésével és tárolásával kapcsolatos szabályokat külön jogszabály állapítja meg.” A lőfegyverhasználatra, mint kényszerítő eszközre vonatkozó alapvető szabályokat az Rtv. 52-56.§-a fekteti le. E szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül.

A TEK hivatalvezetője a Testület kérdésére nem cáfolta, hogy a panaszosokra fegyvert fogtak. Véleménye szerint az Rtv. 51. § (1) bekezdésének b) és d) pontjai alapján akár a lőfegyver használata is jogszerű lett volna. A Testület megjegyzi, hogy az intézkedéskor hatályos Rtv. lőfegyverhasználatra vonatkozó szabályai az 54. §-ban szerepeltek, melynek b) pontja szerint a rendőr lőfegyvert használhat „a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítására”, d) pontja szerint pedig „bűncselekmény lőfegyverrel, robbanóanyaggal vagy az élet kioltására alkalmas más eszközzel való elkövetésének megakadályozására”.

A Testület álláspontjának kialakításakor figyelemmel volt arra a tényre, miszerint a helyszínrre kiérkező rendőri erők olyan információ birtokában voltak, miszerint két, éles fegyverrel rendelkező személy tartózkodik a házban. Azt sem a rendőri szervek, sem a panaszosok nem állították, hogy lőfegyverhasználatra került volna sor.

A Testület a rendőrök számára adott információk, valamint a mások életére és testi épségére potenciális veszélyhelyzetet jelentő körülmények alapján úgy ítélte meg, hogy önmagában a lőfegyver kézbe vétele és tűzkész állapotban tartása a panaszosok emberi méltósághoz fűződő jogából levezethető testi integritáshoz fűződő jogát nem sértette.

B)

A Testület ezt követően az I. és III. rendű panaszosokat érintő kifogásokat értékelte.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette az I. és III. rendű panaszos Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, illetve az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogát, IV. cikkében foglalt személyes szabadsághoz való jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, az alábbiak szerint.

1) Kifogásolták, hogy jogaikról, valamint a velük szembeni intézkedés okáról őket nem tájékoztatták. Előállításuk várható időtartamáról tévesen tájékoztatták őket, mivel a tervezett 1-2 óra helyett hajnali 4 órakor bocsátották őket szabadon. Panaszként fogalmazódott meg a beadványban továbbá, hogy a III. rendű panaszos jogait fel kellett volna neki olvasni, tekintettel arra, hogy diszlexiás és diszgrafiás.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint „a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az (...) intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.” A 24. § (1) bekezdése pedig előírja, hogy „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni”.

Az előállítottat az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján „szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani”.

a) A TEK elfogást lebonyolító műveleti osztályának vezetője úgy nyilatkozott, hogy a panaszosokat tájékoztatták arról, hogy őket bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt állítják elő az M. városi Rendőrkapitányságra. Ezzel ellentétesen állították a panaszosok, hogy az intézkedés okáról őket nem tájékoztatták.

Mivel olyan alkalmas bizonyíték, amely a fenti ellentmondás megnyugtató tisztázására alkalmas lett volna, nem állt a Testület rendelkezésére, a Testület nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedő rendőrök mennyiben tartották be az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat intézkedésük kezdetén, ezért az I. rendű és III. rendű panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának sérelme nem volt megállapítható.

b) A fent hivatkozott jogszabályhelyek értelmében a Testület megállapítja, hogy a helyszínen intézkedő rendőröknek – az Rtv. szerinti panasztételi jog ismertetésén kívül – nem terjedt ki tájékoztatási kötelezettsége arra, hogy a panaszosokat jogaikról ismertessék. A panaszosokat a rendőrségi iratok szerint tájékoztatták panasztételi jogukról.

A Testület utal a korábban kifejtettekre, melynek értelmében a Be. biztosít lehetőséget védő kirendelésére, aki a Be. 50. § (1) c) pontja alapján köteles a terheltet jogairól tájékoztatni. A fentiek következtében a kérdés elbírálása szempontjából nem bír jelentőséggel az sem, hogy a III. rendű panaszos diszlexiás és diszgrafiás, tekintettel arra, hogy a Be. által biztosított gyanúsított jogokról való tájékoztatás nem tartozik a rendőri kötelezettségek közé.

Tekintettel arra, hogy a rendőrségi tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki a terhelti jogokról való tájékoztatására, a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő joga ezen tájékoztatás elmaradása következtében nem szenvedett sérelmet.

c) Az előállítás várható időtartamáról annyit közöltek a panaszosokkal, hogy az maximálisan 8 órán át tarthat, amely egy alkalommal további 4 órával hosszabbítható meg. Ennél bővebb információval azért nem tudtak szolgálni, mert nekik sem volt tudomásuk arról, hogy tervezték-e a panaszosok őrizetbe vételét vagy előzetes letartóztatását.

Ennek kapcsán utal a Testület arra, hogy a rendőrség tájékoztatási kötelezettsége úgyszintén nem terjed ki arra, hogy az előállítás várható időtartamáról tájékoztatást nyújtson a panaszosoknak. Feladatuk ezzel kapcsolatban arra korlátozódott, hogy utólagosan kiállítsák az előállítás időtartamáról készített igazolást, melyről jelen esetben az intézkedő rendőrök nem vitatottan gondoskodtak. Ezen túlmenően a rendőri dokumentumok szerint azt is közölték a panaszosokkal, hogy maximálisan mennyi ideig tarthat előállításuk.

A Testület megítélése szerint az intézkedést foganatosító rendőrök a panaszosoknak előállításuk időtartama kapcsán a szükséges tájékoztatást megadták, így a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő jogát nem sértették.

2) Kifogásolták a panaszosok azt is, hogy nem biztosítottak nekik lehetőséget arra, hogy értesítsenek valakit előállításukról.

Az Rtv. 18. § (1) bekezdése értelmében „a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.”

A Testület rendelkezésére áll ugyanakkor a panaszosok előállításának végrehajtásáról készített jelentés, melyben viszont az szerepel, hogy „az előállított a hozzátartozója/képviselőjének kiértesítését nem kérte”.

Az egymásnak ellentmondó információk fényében a Testület nem tudott állást foglalni a tekintetben, hogy e vonatkozásban sérült-e a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga.

3) A Testület ezt követően a panaszosokkal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) jogszerűségét vizsgálta.

A panaszbeadvány szerint miután körülvették a panaszosok ingatlanát, az I. és III. rendű panaszost kiharcolták a házból, majd a földre lökve őket megbilincseltek.

a) A testi kényszer alkalmazása kapcsán a Testület hivatkozik az Rtv. 47. §-ára, mely szerint „a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat”. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a az Rtv. rendelkezéseit az alábbiakkal egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint „a megfogás, a lezorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfeszítéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy

az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható”.

A rendőri iratok a következőket rögzítik. A TEK elfogást foganatosító műveleti osztályának jelentése szerint a panaszosok ellenállást nem tanúsítottak, a rendőri felszólításnak eleget tettek. A panaszosokkal szemben az Rtv. 47. §-a alapján alkalmaztak testi kényszer. A TEK egyik műveleti osztályának igazgatója a testi kényszer kapcsán azt rögzíti, hogy az „a személyek megfogását jelentette”.

A rendőrségi állítással ellentétben ugyanakkor bilincselésüket – a rendőri iratok által is elismerten – már úgy foganatosították, hogy a panaszosok a földön feküdtek, tehát a panaszosokkal szemben földre fektetésükhöz kétségtől testi kényszer alkalmaztak.

A panaszosi és rendőri iratok egyeznek a tekintetben, hogy a panaszosok a rendőri felszólításnak engedelmeskedtek, ellenállást egyáltalán nem tanúsítottak. Ellenszegülés hiányában azonban a velük szemben alkalmazott testi kényszer jogalap nélkül történt.

Tekintettel arra, hogy a panaszosokkal szemben indokolatlanul alkalmaztak testi kényszer, sérült az emberi méltósághoz való joguk.

b) A panaszosok bilincselésével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

i) A rendőrségi iratok rögzítik, hogy a panaszosokat az Rtv. 48. § c) (szökés megakadályozása) és d) pontjai (ellenszegülés megtörése) alapján bilincselték meg. Az I. rendű panaszos bilincselése 20 óra 45 perctől 21 óra 45 percig tartott, míg a III. rendű panaszosé 20 óra 40 perctől 22 óra 05 percig. A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a panaszosok kezét hátrabilincselték.

A TEK műveleti osztályának igazgatója akképp nyilatkozott, hogy a panaszosok bilincselésére a bűncselekmény tárgyi súlya adott okot, mivel elfogásukkor éles lőfegyver birtoklásáról volt tudomásuk, valamint arra szökésük megakadályozása miatt is szükség volt. Hivatkozott a Szolgálati Szabályzat korábban már hivatkozott 41. § (6) bekezdésére, mely feljogosítja az intézkedést foganatosító rendőrt arra, hogy a kezek hátra bilincselését alkalmazza meghatározott esetekben, valamint 41. § (7) bekezdésére, mely a bilincselést fekvő helyzetben is lehetővé teszi. A bilincset a panaszosokról beszállításuk után, a fogdába történő elhelyezésükkor vették le.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának általános szabályait az Rtv. 16. §-a rögzíti, eszerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

A bilincs alkalmazásának szabályait az Rtv. 48. § rendezi. A hivatkozott jogszabályhely szerint „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy (...) c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére”.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint „bilincs alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt, (...) c) akinek az elfogására

bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg”.

Ugyanezen szakasz (6) bekezdésének a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

A Testület megítélése szerint a rendőri szerv által a panaszosok bilincselésére okot adó körülményekre – szökés megakadályozása, illetve ellenszegülés megtörése – való hivatkozások egyike sem helytálló.

A rendőrségi iratok között egyáltalán nem szerepel arra vonatkozóan adat, hogy a panaszosok szökésétől tartani lehetett volna. Ezzel éppen ellenkezően a panaszosok mindvégig együttműködő magatartást tanúsítottak. A bilincselés alkalmazásának okáról készített jelentés nem jelöl meg olyan körülményt, amelyből alappal lehetett volna következtetni arra, hogy a panaszosok szökésétől kellett volna tartani. Ezen túlmenően a nagyszámú rendőri jelenlétre tekintettel a szökésüktől még elvi szinten sem kellett tartani.

A másik hivatkozott bilincselési ok (ellenszegülés megtörése) vonatkozásában a Testület hivatkozik a testi kényszer jogszerűségének vizsgálatánál leírtakra. Tekintettel arra, hogy a panaszosok – a rendőri szerv által sem vitatottan – semmiféle ellenállást nem tanúsítottak, az ellenszegülés megtörésére való hivatkozás szintén nem helytálló.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a rendőrök kellő jogalap hiányában alkalmazták a panaszosokkal szemben bilincset, ezért sérült a panaszosok emberi méltósághoz való joga. Mivel a bilincselésnek nem volt jogalapja, így annak közel másfél órási alkalmazása úgyszintén sértette a panaszosok alapvető jogát.

ii) A Testület vizsgálta a panaszosokkal szemben alkalmazott bilincselés módját is.

A panaszosok kezének hátrabilincselését arra hivatkozva alkalmazták, hogy szökésük bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. Tekintettel azonban a panaszosok aktív ellenszegülésének hiányára, valamint arra, hogy szökésüktől sem kellett alappal tartani, a Testület álláspontja szerint a bilincselésnek az a módja, hogy a panaszosok kezét hátrabilincselték, nem tekinthető jogszerűnek, illetve nem felelt meg a fentebb idézett Rtv. 16. §-ban meghatározott arányosság követelményének sem.

A fentiek alapján a Testület álláspontja szerint a bilincs alkalmazásának módja miatt is sérült a panaszosok emberi méltósághoz való joga.

iii) Sérelmezték a panaszosok azt is, hogy a rendőrkapitányságra való beszállításuk során a szolgálati gépkocsi 160-180 km/h-ás sebességgel száguldott, és ők nem tudtak kapaszkodni, mivel kezük a hátuk mögött meg volt bilincselve.

A panaszosok beadványukban ugyanakkor nem állítják, hogy bármiféle sérülést szenvedtek volna beszállításuk során, és a rendelkezésre álló orvosi iratok sem rögzítettek sérülést a panaszosokon.

A panaszosok gyorshajításra vonatkozó állítását a TEK műveleti osztályvezetője határozottan cáfolta. Leírása szerint a panaszosok beszállítása során a KRESZ szabályait és a sebességhatárokat betartották.

A nyilatkozatok közt feszülő ellentmondást a Testület nem tudta egyéb bizonyíték hiányában feloldani, ezáltal a tekintetben sem tudott döntést hozni, hogy veszélyeztették-e a panaszosok testi épségéhez fűződő jogát.

4) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszosok elfogására és előállítására a megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában került-e sor.

a) Előállításuk jogalapját illetően a Testület a következő megállapításokat teszi.

A TEK elfogást foganatosító műveleti osztálya jelentésében mindössze annyit jelölt meg jogalap vonatkozásában, hogy a két panaszos elfogását az Rtv. 33. § (1) bekezdése alapján végezték el, konkrét pontot nem jelöltek meg. A jelentés ugyanakkor azt rögzíti, hogy a panaszosokkal szemben löfegyverrel visszaélés büntettének megalapozott gyanúja miatt folytatnak eljárást, és elfogásukra is emiatt került sor. Ez utóbbi előállítási jogalapra – az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontjára („aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható”) – ennek ellenére a jelentésben nem hivatkoztak.

Ezen a ponton a Testület fontosnak tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint az intézkedés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény – akár szabálysértés, akár bűncselekmény – tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró, illetőleg a szabálysértési hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett vétkességének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A meglévő iratokból megállapítható, hogy az M. városi Rendőrkapitányság 2012. július 25-én el is rendelte a nyomozást a Btk. 263/A. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés a) pontja szerint minősülő engedély nélküli készítéssel, megszerzéssel, tartással, forgalomba hozatallal elkövetett löfegyverrel, lőszerrel visszaélés büntettének megalapozott gyanúja miatt, és a TEK-et kérte fel arra, hogy a két panaszost fogják el és állítsák elő a rendőrkapitányságra. Ennek következtében a kikerkező rendőröknek mérlegelniük sem kellett, hogy felmerülhetett-e a panaszosokkal szemben a bűncselekmény elkövetésének gyanúja.

A Testület álláspontja szerint a rendőrségnek a fentiek alapján kétségtől valószínűsíthető volt a két panaszos előállítására, azonban téves jogalapot jelöltek meg jelentésükben.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség által megnevezett bűncselekmény elkövetésének minimális gyanúja mindenképp fennállt, az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja megfelelő jogalapot biztosított a panaszosok előállítására. A Testület álláspontja szerint tehát az előállítás jogalapját illetően a panaszosok személyes szabadsághoz való alapvető joga nem szenvedett sérelmet.

Tény ugyanakkor, hogy az előállítás fogantatásáról készített jelentés téves jogalapot jelöl meg. Tekintettel azonban arra, hogy a panaszosok a téves megjelölést külön nem kifogásolták, a Testület az erre vonatkozó vizsgálatot mellőzi.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. A fentiekben már hivatkozott Rtv. 15. § ugyanis megköveteli, hogy a rendőri intézkedés által okozott hátrány arányban álljon az intézkedés törvényes céljával.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret az intézkedés alá vont személy előállítását illetően, tehát lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás fogantatására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak. A fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben tehát az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A panaszosokkal szemben a löfegyverrel visszaélés bűncselekmény tárgyi súlya miatt halaszthatatlan nyomozati cselekmények fogantatása vált szükségessé, valamint gyanúsított kihallgatásukra is sor került az M. városi Rendőrkapitányságra történt beszállításukat követően.

Az előállítást a Testület arányosnak találta, ezért kimondta, hogy az a panaszosok személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) A panaszosok kifogásolták, hogy másfél órát voltak kénytelenek várakozni a szolgálati gépjárműben, mielőtt elszállították volna őket orvosi vizsgálatra. A Testület ezen panaszt az előállítás időtartamának vizsgálata keretében értékelte.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott általános arányossági követelmény is.

Az M. városi Rendőrkapitányság levelében arról tájékoztatta a Testületet, hogy 20 óra 35 perc körüli időpontban érkeztek a helyszínre. ATEK egyik műveleti osztálya 20 óra 40 perckor jelent meg a panaszosok ingatlanánál. A III. rendű panaszos előállításáról készített igazoláson az szerepel, hogy őt 20 óra 55 perckor állították elő a rendőrkapitányságra. A Testület ehelyütt jegyzi meg, hogy az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján „az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani”. Ennek értelmében a panaszosokkal szemben körülbelül 20 óra 55 perc körüli időben kezdtek el intézkedni.

A panaszosokkal szemben foganatosított intézkedés helyszínétől a rendőrkapitányságra körülbelül fél óra alatt lehet gépkocsival beérni.

A TEK műveleti osztályvezetője a Testület megkeresésére akként nyilatkozott, hogy a panaszosok nem másfél órát, maximum olyan 45 percet voltak kénytelenek a szolgálati gépjárműben várakozni addig, amíg a ház biztonsági átvizsgálását, valamint a házkutatást foganatosították.

Az I. rendű panaszos orvosi vizsgálatát 22 óra 10 perckor foganatosították az M. városi Rendőrkapitányság előállító helyiségében, a III. rendű panaszosét pedig 22 óra 10 perckor. A panaszosok orvosi vizsgálatát követően – mely 5 percet vett igénybe – őket átkísérték a rendőrkapitányság fogdjára.

Szabadon bocsátásukra gyanúsított kihallgatásukat követően került sor. Az I. rendű panaszos 2012. július 26-án 01 óra 20 perckor, a III. rendű panaszos 02 óra 10 perckor hagyhatta el a rendőrkapitányságot.

Az előállítás időtartama a fentiek következtében az I. rendű panaszos vonatkozásában körülbelül 4 és fél óráig tartott, míg a III. rendű panaszos tekintetében valamivel több, mint 5 óra. Ezen időintervallum alatt házkutatást foganatosítottak, beszállították a panaszosokat a rendőrkapitányságra, őket orvosi vizsgálatra vitték, majd egymást követően őket gyanúsítottként kihallgatták.

A Testület a megtett eljárási cselekményekre tekintettel a panaszosok előállításának időtartamát nem találta kirívóan hosszúnak, ezáltal úgy ítélte meg, hogy a panaszosok személyes szabadsághoz való joga nem szenvedett sérelmet.

5) A panaszosok azt is sérelmezték, hogy nem biztosítottak nekik lehetőséget arra, hogy előállításukat megelőzően átöltözzenek, így az elfogásuk során összesározott pizsamájukban voltak kénytelenek túrni beszállításukat, majd ilyen öltözetben hagyták el a rendőrkapitányságot hajnalban. Őket úgy állították elő, hogy nem volt náluk semmilyen okmány, pénz, vagy telefon.

A már idézett Rtv. 2. és 15. §-ain túlmenően a Testület ehelyütt felhívja az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdését is, amely szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A 18. § (2) bekezdésének első mondata ugyanakkor kimondja, hogy a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

Bár az előállítás nem azonos a Be. 162. §-ában szabályozott elővezetéssel, a Testület mégis irányadónak tartja a Szolgálati Szabályzat elővezetésre vonatkozó előírását is, tekintettel arra, hogy mindkét jogintézmény hasonló célt szolgál – hogy biztosítsa az érintett személy megjelenését meghatározott szerv előtt. Ezen szakasz alapján „a rendőr lehetőséget ad arra, hogy az elővezetendő személy az évszaknak megfelelően felöltözzön, pénzét, élelmét, fontos személyi használati tárgyait – a saját és mások testi épségét veszélyeztető eszközökön kívül – magához vegye”.

a) A panaszosok öltözetével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Tekintettel arra, hogy az intézkedés estéjén a nyári időjárásnak megfelelő enyhe, körülbelül 18-20 fokban hőmérséklet volt, a panaszosok ruházatával kapcsolatos kifogást nem testi épséghez fűződő joguk-, hanem a panaszosok emberi méltósághoz való jogával összefüggésben vizsgálta.

A panaszosi állítással ellentétesen az intézkedést foganatosító műveleti osztály igazgatója úgy nyilatkozott, hogy bár a panaszosok valóban lenge öltözetben jöttek ki a házból, őket a fűtött szolgálati gépjárműbe ültették, és számukra plédet biztosítottak, amíg a családtagok további ruhákat ki nem vittek számukra. Ezt a verziót támasztja alá a II. rendű panaszos letéti tárgyairól készített jegyzőkönyv is, mely 1 dzsekit és egy nadrágmazdagot is megjelöl.

A rendelkezésre álló információk birtokában a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök gondoskodtak a panaszosok megfelelő ruházatáról, ezáltal nem sérült emberi méltósághoz való joguk.

b) A Testület ezután megvizsgálta azon panaszosi sérelmet, hogy előállításukat okmány, pénz és telefon nélkül foganatosították.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (5) bekezdése alapján az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról, beleértve a fizetőeszközökről, jegyzéket kell készíteni.

A TEK osztályvezetőjének tájékoztatása szerint a panaszosok iratai és mobiltelefonjai náluk voltak. Ezt valamelyest alátámasztja a III. rendű panaszos letéti tárgyairól készített jegyzőkönyv, melyben szerepel egy mobiltelefon is. Ugyanakkor nála bizonyosan nem volt pénz. Ezen túlmenően nem állt a Testület rendelkezésére az I. rendű panaszos letéti tárgyairól készített jegyzőkönyv.

A hiányzó információ megléte nélkül a Testületnek nem állt módjában döntést hozni a tekintetben, hogy sérült-e a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga.

C)

A II. rendű panaszos különálló panaszát a Testület ehelyütt értékelte.

A Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a II. rendű panaszos Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát az alábbiak szerint.

A panaszbeadványban foglaltak szerint a II. rendű panaszos semmit nem tudott két hét éves kisgyermekéről abban az időben, míg neki a házkutatás helyszínén kellett tartózkodnia.

A TEK Tárgyaló Osztályának két kiemelt főreferense a helyszínen tapasztaltakról készített jelentésükben akként nyilatkoztak, hogy a II. rendű panaszos és két gyermeke mindvégig együtt maradtak, és őket a házkutatás befejezését követően együtt kísérték vissza a házukhoz. Előadásuk szerint mindhárójukat megnyugtatták, óvó- és védőintézkedéseikkel elősegítették, hogy ne érje őket trauma az intézkedés okán.

A fentiekkel ellentmondásban áll a panaszosi állítás, valamint a házkutatásról készített jegyzőkönyv, melyben úgy szerepel, hogy a II. rendű panaszos – aláírásával is igazoltan – a házkutatás helyszínén tartózkodott. A Testület úgy ítélte meg, hogy a TEK tárgyalóinak állításával ellentétesen a II. rendű panaszos minden bizonnyal részt vett a házkutatáson. A Be. 149. § (4) bekezdése ugyanis előírja, hogy a házkutatást „rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni”. Amennyiben az „érintett, illetőleg a védője, képviselője vagy megbízott hozzátartozója nincs jelen, az érintett érdekeinek védelmére olyan személyt kell kirendelni, akiről alaposan feltehető, hogy a házkutatással érintett érdekeit megfelelően védi”. A jegyzőkönyv ugyanakkor a II. rendű panaszoson kívül nem jelöl meg hatósági tanút. A házkutatás a dokumentum szerint 21 órától 22 óráig tartott.

Az M. városi Rendőrkapitányság vezetője a Testületnek megküldött tájékoztató levelében akképp nyilatkozott, hogy a II. rendű panaszos kisgyermekai a panaszos tudtával tartózkodtak a rendőr-kollégák felügyelete alatt.

A rendelkezésre álló, és egymásnak ellentmondó információk közül a Testület azt találja életszerűnek, hogy a ház biztonsági átkutatása során mindenkit a házból történő távozásra szólítottak fel, melynek következtében a II. rendű panaszos a gyermekeivel a tárgyaló kollégákhoz került. Ezt követően kérték valószínűleg fel arra, hogy legyen jelen a házkutatás során. A fentiek okán minden bizonnyal tudomással bírt arról, hogy kisgyermekai továbbra is a szolgálati gépjárműben tartózkodnak.

A fentiek következtében a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem sérült a II. rendű panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

IV.

A Testület a panaszosokkal szemben fogatosított intézkedéseket számos tekintetben vizsgálta. Az összes panaszost érintő intézkedések vonatkozásában megállapította, hogy bár a bűncselekmény elkövetéséről tett bejelentés a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, a nagyszámú rendőri jelenlét a szükséges mértéknél nagyobb volt, mellyel a panaszosok tisztességes eljáráshoz fűződő jogát megsértették. A házkutatás során okozott felfordulás tekintetében ugyanakkor a Testület nem állapította meg a tulajdonhoz fűződő joguk sérelmét. Azon panasz kapcsán, hogy a rendőrök rájuk fegyvert fogtak, a Testület szintén nem állapította meg testi integritáshoz való joguk sérelmét.

Az I. és III. rendű panaszosokat érintő sérelmekkel kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat tette. Az egymásnak ellentmondó nyilatkozatok következtében nem volt megállapítható, hogy sérült-e tisztességes eljáráshoz való joguk. Tekintettel arra, hogy nem tartozik az intézkedő rendőrök jogkörébe, hogy a panaszosokat jogaikról

tájékoztatassák, nem sérült a panaszosok tisztességes eljáráshoz való joga. A Testület mind a testi kényszer, mind a bilincselés alkalmazása és annak módja vonatkozásában megállapította a panaszosok emberi méltósághoz való jogának sérelmét. Előállításukat ugyanakkor jogszerűnek és arányosnak ítélte meg.

A II. rendű panaszos azon kifogása tekintetében, hogy kisgyermekai hollétéről nem volt tudomása, mialatt ő a házkutatásnál volt jelen, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

A Testület megítélése szerint a panaszosokat ért sérelmek elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az Országos Rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. szeptember 18.

Dr. Kozma Ákos
testületi tag (elnökhelyettes)

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag